

## Chorwacja w Unii Europejskiej a uprawnienia emerytalno-rentowe z ZUS

**Dzień 1 lipca 2013 r. to data przystąpienia Chorwacji do Unii Europejskiej.**

Od tej daty w stosunkach pomiędzy Chorwacją a państwami członkowskimi Unii Europejskiej (w tym Polską) obowiązują postanowienia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia nr 883/2004. Rozporządzenia te zastępują dotychczasową Umowę z dnia 16.01.1958 r. zawartą pomiędzy Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Federacyjnej Ludowej Republiki Jugostawii o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. z 1959 r., Nr 19, poz. 114, z późn. zm.).



### **Kto skorzysta z faktu przystąpienia Chorwacji do UE jeśli chodzi o emerytury i renty?**

Rozciągnięcie rozporządzeń unijnych w zakresie świadczeń emerytalno-rentowych na stosunki polsko-chorwackie dotyczy osób:

- posiadających wyłącznie polskie okresy ubezpieczenia zamieszkałych w Chorwacji oraz
- posiadających polskie okresy ubezpieczenia oraz okresy ubezpieczenia przebyte w innych państwach członkowskich UE, w tym przebyte w Chorwacji.

#### **Przykład**

Pan Jan urodzony przed 1 stycznia 1949 r. wystąpił 8 lipca 2013 r. do ZUS z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury, wykazując 16 lat pracy w Polsce oraz 5 lat pracy w Chorwacji. ZUS ustalając prawo do emerytury uwzględni Panu Janowi okres pracy w Chorwacji na podstawie unijnych przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.



### **Który Oddział ZUS zajmuje się sprawami osób ubiegających się o świadczenie?**

Rozpatrywaniem wniosków o emerytury/renty z ZUS dla osób zamieszkałych w Chorwacji oraz osób, które przebyły za granicą w UE okresy ubezpieczenia, w tym ostatnio okresy ubezpieczenia w Chorwacji zajmuje się:

**I Oddział ZUS w Warszawie – Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych  
adres: ul. Kasprzowicza 151  
01-949 Warszawa**

Osoby, które zainteresowane są przyznaniem emerytury lub renty również z chorwackiej instytucji ubezpieczeniowej, nie muszą składać oddzielnego wniosku o świadczenie. Wniosek o przyznanie świadczenia złożony w ZUS będzie przekazany do instytucji chorwackiej i zainicjuje wszczęcie postępowania o przyznanie tego świadczenia.



### **Jakie świadczenia długoterminowe realizowane są przez ZUS na podstawie rozporządzenia nr 883/2004**

Unijnej koordynacji podlegają następujące długoterminowe świadczenia pieniężne realizowane przez ZUS:

- 1) z ubezpieczenia emerytalnego, rentowych i wypadkowego FUS:
  - a) emerytury,
  - b) renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia,
  - c) renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową,
  - d) renty rodzinne,
  - e) dodatki pielęgnacyjne do świadczeń wymienionych w pkt a)-d) oraz
  - f) dodatki do rent rodzinnych dla sierot zupełnych,
- 2) okresowe emerytury kapitałowe,
- 3) świadczenia przedemerytalne,
- 4) renta socjalna (dotyczy osób zamieszkałych w Polsce).



## **Jakie korzyści wynikają z przystąpienia Chorwacji do UE dla osób zainteresowanych emeryturą lub rentą?**

Przystąpienie Chorwacji do UE pozwoli na stosowanie wszystkich zasad przewidzianych w rozporządzeniu unijnym nr 883/2004, do których należą m.in.:

### ➤ **Sumowanie okresów**

Dzięki zasadzie sumowania okresów, przy ustalaniu prawa do świadczeń, ZUS uwzględni osobie zainteresowanej okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce i Chorwacji (zsumowaniu w celu przyznania prawa podlegały będą również okresy przebyte w innych państwach członkowskich), jeśli okresy te się nie pokrywają.

#### Przykład 1

Osoba ubiegająca się o świadczenie emerytalne wykazała okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce, Chorwacji oraz we Francji. Po wejściu Chorwacji do UE, na mocy rozporządzenia 883/2004 przy ustalaniu prawa do emerytury z ZUS zostaną zsumowane okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce, Chorwacji i we Francji. Przed przystąpieniem Chorwacji do UE okresy ubezpieczenia polskie i chorwackie zostałyby zsumowane na podstawie umowy o ubezpieczeniu społecznym z byłą Jugosławią ale nie zostałyby uwzględnione okresy ubezpieczenia we Francji. W konsekwencji mogło być tak, że zabrakło stażu wymaganego do uzyskania emerytury lub renty.

#### Przykład 2

Jeśli osoba pracowała w Chorwacji i w Polsce, a do uzyskania świadczeń chorwackich brakuje jej stażu ubezpieczeniowego, instytucja chorwacka uwzględni dla tych celów okresy ubezpieczenia przebyte w Polsce, co może skutkować uzyskaniem chorwackiej emerytury lub renty.

### ➤ **Transfer świadczeń**

Unijna koordynacja przepisów gwarantuje emerytom i rencistom prawo otrzymywania swoich świadczeń na rachunki bankowe w państwie zamieszkania. Oznacza to, że emerytowi pobierającemu świadczenie z ZUS, który zamieszkał w Chorwacji, emerytura będzie przekazywana – na jego wniosek – na rachunek bankowy w Chorwacji.

### ➤ **Zrównanie niektórych zdarzeń i okoliczności objętych ochroną**

Instytucje ubezpieczeniowe każdego państwa członkowskiego UE są zobowiązane do uwzględniania zdarzeń i okoliczności warunkujących przyznanie świadczeń, tak jakby te zdarzenia i okoliczności wystąpiły na terytorium państwa członkowskiego rozpatrującego

prawo do świadczenia. Dotyczy to w szczególności takich zdarzeń jak: praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, powstanie niezdolności do pracy, nawiązanie/rozwiązanie stosunku pracy.

#### Przykład

Wniosek o przyznanie emerytury wcześniejszej złożyła osoba, która wykonywała pracę w zawodzie górnika w Polsce. Jako górnik przepracowała również w Chorwacji. Ponieważ okres pracy górniczej przepracowany w Chorwacji jest przewidziany w polskim ustawodawstwie jako okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zalicza się go do stażu pracy wymaganego przepisami polskiego ustawodawstwa do nabycia prawa do emerytury górniczej.



### **Czy wejście Chorwacji do UE wyłącza całkowicie stosowanie uregulowań z umowy zawartej z b. Jugosławią, która dotychczas regulowała kwestie emerytalno-rentowe między Polską a Chorwacją?**

Wprowadzenie Chorwacji do UE oznacza rozciągnięcie przepisów unijnych na stosunki polsko-chorwackie w obszarze świadczeń emerytalno-rentowych, jednakże nie przekreśla możliwości dalszego stosowania regulacji wynikających z postanowień Umowy z b. Jugosławią, jeśli są one bardziej korzystne dla świadczeniobiorców.

#### Przykład

Unijna koordynacja nie obejmuje świadczeń dla ofiar wojny, do których należą m.in. świadczenia dla kombatantów (w tym dodatki kombatanckie, ryczałt energetyczny) oraz renty z tytułu inwalidztwa wojennego i wojskowego, dlatego nie podlegają one transferowi na podstawie rozporządzeń i wypłacane są jedynie w Polsce (na rachunek lub do rąk osoby upoważnionej). Jednak świadczenia te będą przekazywane na rachunki osób zamieszkałych w Chorwacji na podstawie protokołu dodatkowego do Umowy z b. Jugosławią.



### **Jakie dokumenty należy złożyć w celu ubiegania się o świadczenie?**

Informacje dotyczące dokumentów, które należy złożyć w celu ubiegania się o świadczenie z ZUS na podstawie unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego znajdują Państwo pod poniższym linkiem: <http://www.zus.pl/default.asp?p=7&id=276#2230>



### **Leczenie emerytów i rencistów ZUS zamieszkałych w Chorwacji**

Emeryci i renciści ZUS zamieszkali w Chorwacji mogą liczyć na sfinansowanie kosztów leczenia w państwie zamieszkania. W tym zakresie należy skontaktować się z Narodowym Funduszem Zdrowia. W przypadku osób zamieszkałych w państwie UE właściwym do wystawienia odpowiedniego formularza potwierdzającego pokrycie kosztów leczenia w Chorwacji jest:

Mazowiecki Oddział Wojewódzki NFZ w Warszawie,  
adres: ul. Chałubińskiego 8,  
00-613 Warszawa  
nr infolinii (22) 527 63 73,  
[www.nfz-warszawa.pl](http://www.nfz-warszawa.pl)  
lub [www.nfz.gov.pl](http://www.nfz.gov.pl)